

На основу Одлуке декана број 255/1 од дана 14.02.2022. године Одсек за правне, кадровске и административне послове утврдио је пречишћени текст Правилника о заштити од сексуалног узнемиравања и уцењивања.

Пречишћен текст Правилника о заштити од сексуалног узнемиравања и уцењивања Универзитета у Београду – Филозофског факултета садржи:

- Правилник о заштити од сексуалног узнемиравања и уцењивања број 2115/1 од дана 24.12.2019. године којим је утврђено када Правилник ступа на снагу; и
- Правилник о изменама и допунама Правилника о заштити од сексуалног узнемиравања и уцењивања број 246/1 од дана 11.02.2022. године, којим је утврђено када измене и допуне Правилника ступају на снагу.

ПРАВИЛНИК О ЗАШТИТИ ОД СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА И УЦЕЊИВАЊА

Члан 1.

Правилником о заштити од сексуалног узнемиравања и уцењивања (у даљем тексту: Правилник) ближе се одређују појам сексуалног узнемиравања и уцењивања, забрана таквог понашања, мере спречавања и поступци заштите лица од сексуалног узнемиравања, а у циљу изградње и очувања начела академских слобода, једнаких могућности, поштовања интегритета и људског достојанства свих учесника у процесу високог образовања.

Члан 2.

Одредбе овог Правилника се односе на све облике наставе, укључујући и оне у оквиру којих су студенти/киње послати на праксу с циљем остваривања наставног програма за које је надлежан Филозофски факултет (у складу са чланом 18. Статута Филозофског факултета).

Свако одељење у складу са струковним специфичностима, својим програмима и системом рада доноси додатна правила и процедуре које доприносе превенцији и заштити студената/киња од сексуалног узнемиравања и уцењивања током наставе која се изводи изван Филозофског факултета.

Одредбе овог Правилника односе се на сва запослена лица и студенте/киње на Филозофском факултету (у даљем тексту: Факултет), као и на лица која су у поступку уписа студијског програма Факултета и полазнике програма које организује Факултет.

Запослено лице на Факултету у смислу овог Правилника је лице у радном односу и лице које је ангажовано на раду ван радног односа на Факултету (у даљем тексту: Запослени/е).

Студент/киња Факултета, у смислу овог Правилника је лице које има статус студента/киње у складу са Законом о високом образовању.

Повереник/ца за равноправност је лице које има надлежност у превентивним, односно информативно-едукативним активностима на Факултету.

Лице/а за помоћ и подршку су стручна лица која имају надлежност у консултативном поступку на Факултету.

Особа од поверења је лице које бира оштећена страна зарад неформалне подршке.

Стална комисија за вођење поступка спречавања сексуалног узнемиравања и уцењивања утврђује да ли се сексуално узнемиравање или/и сексуално уцењивање десило.

Комисија у ужем саставу утврђује околности конкретног пријављеног догађаја.

Поступци које регулише овај Правилник су превентивне активности, консултативни поступак, поступак по пријави сексуалног узнемиравања и сексуалног уцењивања, поступак одлучивања о санкцијама.

Члан 3.

Запослени/е и студенти/киње су дужни да поштују правила понашања утврђена овим правилником.

Запослени/е који се понашају супротно одредбама овог правилника чине повреду радне дисциплине и правила понашања на Факултету.

Студенти/киње који се понашају супротно одредбама овог правилника чине повреду правила понашања на Факултету.

ПОЈАМ СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА И СЕКСУАЛНОГ УЦЕЊИВАЊА

Члан 4.

Сексуално узнемиравање, у смислу овог Правилника, јесте свако вербално, невербално или физичко понашање које има за циљ или представља повреду достојанства лица које ради, студира, које је у поступку уписа на студијски програм Факултета или је полазник програма које организује Факултет, засновано на полу и/или роду или на сексуалној оријентацији, а које изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење.

Облици сексуалног узнемиравања могу бити: нежељене сексуалне примедбе и предлози, разни нежељени позиви (укључујући електронску комуникацију – поруке и објаве послате путем телефона, електронске поште, платформи

друштвених мрежа и слично), нежељени физички додири, непримерени гестови, емоционално прогањање, нежељено упућивање вербалних и физичких предлога сексуалне конотације другој особи, физичко напаствовање, нежељено изношење шала и опаски које су полно обојене, укључујући алузије на пол и/или род и сексуалну оријентацију, претње, ругање и исмејавање који су полно и/или родно обојени или су сексуалне конотације, као и други поступци који представљају повреду достојанства лица која су наведена у члану 2. овог Правилника.

Понашање из става 1. овог члана обухвата и понашање запосленог/е или студента/киње ван просторија Факултета ако је у вези са радом или студирањем.

Члан 5.

Сексуално уцењивање јесте свако понашање лица које, у намери тражења услуга сексуалне природе, узнемиравања и/или сексуалног узнемиравања, уцени другог да ће у случају одбијања пружања тражених услуга против њега или њему блиског лица: изнети нешто што може штетити њеној или његовој части и угледу, или да неће добити или остварити одређено право или бенефит, односно да ће у случају пружања тражених услуга њему или њему блиском лицу пружити одговарајуће погодности (унапређење, увећање зараде или било коју другу бенефицију). Спречавање сексуалног уцењивања се спроводи без обзира на пол и/или род лица које врши уцењивање и/или без обзира на пол и/или род лица према ком се врши уцењивање, као и без обзира на радноправни статус лица које врши или према коме се врши насиље/узнемиравање.

Члан 6.

Сви запослени/е и студенти/киње на Факултету у обавези су да се понашају тако да омогуће неометано извођење наставе и студијских програма на начин да се креира здрава и безбедна радна средина, развијају колегијалност, право на различитост и достојанство појединца који учествују у образовном процесу на Факултету.

Члан 7.

Наставници/е и сарадници/е на Факултету обављају посебну врсту посла који захтева висок степен професионалне и моралне одговорности и у односу на студенте/киње поступају са позиције ауторитета, па се понашање противно одредбама овог Правилника сматра тешком повредом правила понашања и повредом радне дисциплине запослених на Факултету.

Члан 8.

На Факултету није дозвољен сексизам, односно вербални и невербални акти запослених, односно студената/киња, којима се исказују/пропагирају полне и/или родне предрасуде или предрасуде везане уз сексуалну оријентацију и које доводе до дискриминације по полу и/или роду.

Радови и излагања запослених и студената/киња који се односе на пол, род, или сексуалну оријентацију, а којима се не врши повреда одредаба овог Правилника не сматрају се сексуалним узнемиравањем.

Члан 9.

Злоупотреба права на заштиту од сексуалног узнемиравања (у даљем тексту: „злоупотреба права на заштиту“) је кажњива.

Злоупотреба права на заштиту постоји ако је подносилац захтева за заштиту од сексуалног узнемиравања свестан, или је морао да буде свестан, да нема основаних разлога за покретање поступка заштите, као и ако је подносилац поступак покренуо како би за себе или друго лице прибавио корист или другом лицу нанео штету.

Члан 10.

Декан је дужан да све учеснике/це у процесу високог образовања благовремено и на адекватан начин информисе о забрани сексуалног узнемиравања и уцењивања, мерама спречавања и поступцима заштите од сексуалног узнемиравања и уцењивања.

Са циљем препознавања, превенције и спречавања сексуалног узнемиравања и уцењивања, Повереник/ца за равноправност, у сарадњи са деканом, организује информативно-едукативне активности за запослене и студенте/киње, најмање једном годишње у последњој седмици октобра.

Приликом закључивања уговора о раду или о радном ангажовању, Факултет се стара о томе да запослени/е буде упознат/е са садржином овог Правилника, а сваком студенту/кињи се, по упису на студијски програм, доставља обавештење о забрани дискриминације и сексуалног узнемиравања, о правима, дужностима и одговорностима студената/киње и запослених у вези са поштовањем те забране и о органима за спречавање сексуалног узнемиравања.

Све релевантне информације у вези са едукацијом и заштитом од сексуалног узнемиравања/уцењивања стоје на интернет страници Факултета – у одељку који је намењен студентима/кињама и Водичу за бруцоше. На интернет страници Филозофског факултета објављују се и подаци за контакт лица за помоћ и подршку и Повереника/це за равноправност.

Члан 11.

Спречавању сексуалног узнемиравања на Филозофском факултету посебан допринос пружају наставни план, програм и уџбеници, путем промовисања достојанства свих лица и указивања на недопуштеност дискриминације по било којем основу, а посебно по основу пола, рода, родног идентитета и сексуалне оријентације.

ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Члан 12.

На Филозофском факултету постоји повереник или повереница за заштиту равноправности (у даљем тексту: „Повереник/ца“), који је задужен/а за превенцију

и спровођење активности које су усмерене на спречавање сексуалног узнемиравања запослених и студената/киња, као и за сузбијање сваког облика дискриминације, а посебно по основу пола, рода, родног идентитета и сексуалне оријентације.

Наставно-научно веће на предлог декана, након консултација са одељењима, именује Повереника/цу. Предност при предлагању и одабиру Повереника/це имаће они кандидати/киње који поседују компетентност у области антидискриминације и који поседују знање о распрострањености и последицама дискриминације. Сви предлози за Повереника/цу морају бити писано образложени и достављени декану.

Повереник/ца је обавезан/на да припреми годишњи план превентивних активности, које укључују организовање и спровођење информативни-едукативне активности из члана 10. став 2. овог Правилника. О својим активностима и постигнутим резултатима у складу са планом превентивних активности Повереник/ца саставља извештај који доставља декану најкасније до краја школске године.

Филозофски факултет организује обавезну и континуирану обуку Повереника/це, у циљу стицања вештина потребних за обављање његових надлежности и извршавање обавеза прописаних овим Правилником.

Повереник/ца може обављати и активности прописане чланом 17. овог Правилника, уколико запослени или студент/киња изабере.

Мандат Повереника/це је четири године са могућношћу реизбора.

ПОСТУПАК ЗАШТИТЕ ОД СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА И УЦЕЊИВАЊА

Члан 13.

Факултет је дужан да заштити запослене и студенте/киње од сексуалног узнемиравања и уцењивања.

Поступак заштите од сексуалног узнемиравања и уцењивања су консултативни поступак и поступак спречавања сексуалног узнемиравања и уцењивања.

КОНСУЛТАТИВНИ ПОСТУПАК

Члан 14.

Лице које сматра да је било изложено сексуалном узнемиравању, односно уцењивању може се ради консултација обратити једном лицу за подршку и помоћ по свом избору.

Члан 15.

Поступак пред лицем за помоћ и подршку је неформалан, није обавезујући и штити анонимност потенцијално оштећене стране.

О активностима се води службена евиденција, без навођења података о личности и других података о потенцијално оштећеној страни који би могли да укажу на идентитет.

У циљу спровођења одредби Правилника, лице/а за помоћ и подршку и Повереник/ца активно сарађују у мери која је потребна у конкретном случају.

Члан 16.

Наставно-научно веће на предлог декана, након консултација са одељењима, именује два стручна лица за подршку и помоћ из редова наставника/ца, сарадника/ца и/или истраживача/ица, која обављају поступак консултација, саветовања и посредовања у складу са овим Правилником и у најбољем интересу потенцијално оштећене стране.

Предност при предлагању и одабиру стручних лица имаће они кандидати који поседују компетентност у области родне дискриминације, родно заснованог насиља, укључујући сексуално узнемиравање и уцењивање, распрострањености и последица ових појава. При одабиру ће се водити рачуна о прописаним критеријумима, а у случају недостатка професионалних капацитета, стручна лица за подршку и помоћ могу бити из других области.

Мандат лица за подршку је четири године са могућношћу реизбора.

Члан 17.

Лице за помоћ и подршку ће обавити разговор са лицем из члана 14. овог Правилника и пружити му/јој подршку и помоћ.

У случају сексуалног узнемиравања или/и сексуалног уцењивања, лице за подршку и помоћ ће по обављеном разговору и у договору са запосленим/ом или студентом/кињом који/а сматра да је био/ла изложен/а сексуалном узнемиравању одлучити о даљим поступцима који могу бити:

- савет запосленом/ој или студенту/кињи на који начин да реагује;
- одвојен разговор са лицем које је вршило сексуално узнемиравање, уколико постоји сагласност лица из члана 14. овог Правилника и уколико је такво поступање целисходно у зависности од конкретног случаја;
- предлог декану Факултета да се облици наставе или рада обављају у другачијим условима;
- посредовање између страна у поступку, уколико постоји обострана сагласност и уколико је такво поступање целисходно у зависности од конкретног случаја.

Члан 18.

Лица за подршку и помоћ једном годишње достављају декану и Поверенику/ци за равноправност извештај о раду који садржи број и врсте пријављених случајева. Лица за подршку и помоћ, као и декан, потписују изјаву о поверљивости приликом сваког консултативног поступка.

ПОСТУПАК СПРЕЧАВАЊА СЕКСУАЛНОГ УЗНЕМИРАВАЊА И УЦЕЊИВАЊА

Члан 19.

Покретање поступка спречавања сексуалног узнемиравања, односно уцењивања није условљено претходно обављеним консултативним поступком.

Поступак спречавања сексуалног узнемиравања, односно уцењивања је хитан.

Члан 20.

Писани захтев за заштиту од сексуалног узнемиравања, односно уцењивања, уколико је извршено према студенту/студенткињи од стране запосленог/е, подноси се Сталној комисији најкасније до истека студентског статуса.

Уколико је сексуално узнемиравање, односно уцењивање извршено према студенту/студенткињи од стране студента/студенткиње, писани захтев Сталној комисији се може поднети до истека њеног/његовог студентског статуса.

Уколико је сексуално узнемиравање, односно уцењивање извршено од стране студента/студенткиње према запосленом/ој или је извршено од стране запосленог/е према запосленом/ој, пријава Сталној комисији може се поднети у року од две године од извршеног сексуалног узнемиравања, односно уцењивања.

Рок за пријаву почиње да тече од дана када је последњи пут извршено понашање које представља сексуално узнемиравање, односно уцењивање.

У току поступка спречавања сексуалног узнемиравања и уцењивања, лице које сматра да је претрпело сексуално узнемиравање, односно уцењивање, може изабрати особу од поверења из редова наставника/ца, сарадника/ца или студентата/киња Филозофског факултета.

Особа од поверења може присуствовати приликом давања сваког исказа лица које сматра да је претрпело сексуално узнемиравање, односно уцењивање.

Уз сагласност лица које је претрпело узнемиравање, односно уцењивање, особа од поверења може поднети писани захтев за заштиту од таквог поступања.

Члан 21.

Писани захтев из члана 20. став 1. садржи:

- 1) Име и презиме подносиоца/подносиље;
- 2) Име и презиме особе/а која се наводи као извршилац сексуалног узнемиравања, односно уцењивања;
- 3) Временски период у ком је наведено сексуално узнемиравање, односно уцењивање, извршено;
- 4) Место догађаја;
- 5) Опис догађаја;
- 6) Имена сведока;
- 7) Друге информације које подносилац/подносиља сматра релевантним;
- 8) Потпис подносиоца/подносиље захтева;
- 9) Датум подношења захтева.

Захтев који не садржи податке из става 1. тачке 1, 2, 3, 4, 5, 8. или 9. овог члана, сматра се неуредним и враћа се подносиоцу/подносиљи на допуну.

У случају да подносилац/подносила не допуни захтев у року од осам дана од дана пријема позива да захтев допуни, сматраће се да је одустао/ла од захтева.

Писани захтев се доставља лично дипломираном правнику/ци из члана 22. став 4.

Члан 22.

Декан предлаже Наставно-научном већу 10 (десет) чланова/чланица Сталне комисије за вођење поступка спречавања сексуалног узнемиравања и уцењивања из редова запослених и представника/ца студената/киња, од којих су 5 (пет) стални чланови/це, а 5 (пет) са функцијом замене.

Наставно-научно веће бира све чланове/це Сталне комисије на период од 3 године.

Стална комисија има 10 (десет) чланова/ца, а одлучује у саставу од 5 (пет) чланова/ца.

Структура Сталне комисије подразумева шест наставника или наставница/сарадника или сарадница и/или истраживача или истраживачица, три стална члана/це и три замене, два дипломирана правника/це, једног сталног члана/цу и једну замену и два представника/це студената/киња - једног сталног члана/ице и једну замену.

Потенцијалне чланове/це Сталне комисије из редова наставника/сарадника и/или истраживача декану предлажу одељења на основу критеријума прописаних у ставу 8. овог члана и специфичности сопствених струка.

Потенцијалне чланове/це Сталне комисије са правним образовањем предлаже декан.

Представнике студената/киње предлаже Студентски парламент Филозофског факултета.

Предност при предлагању и одабиру чланова/ца Сталне комисије имаће они кандидати/киње који поседују компетентност у области родне дискриминације, родно заснованог насиља, укључујући сексуално узнемиравање и уцењивање, распрострањености и последица ових појава. При одабиру ће се водити рачуна о прописаним критеријумима, а у случају недостатка професионалних капацитета, чланови/це Сталне комисије могу бити из других области.

Сви предлози за чланове/це Сталне комисије морају бити писано образложени и достављени декану.

Лице/а за помоћ и подршку и Повереник/ца не могу бити чланови/це Сталне комисије. Стална комисија се у оквирима свог деловања, а ради спровођења својих активности, може консултивати са Повереником/цом.

На интернет страници Филозофског факултета објављују се контакт подаци о члановима и чланицама Сталне комисије.

Члан 23.

Стална комисија ће у року од 5 (пет) дана од дана пријема захтева именовати Комисију у ужем саставу за утврђивање околности конкретног догађаја, састављену од три лица из сталног састава комисије.

Комисија у ужем саставу проверава пријаву, прикупља доказе, обавља разговоре са лицима која су именована у поступку. О свим прикупљеним чињеницама Комисија у ужем саставу води записник и о налазима писано обавештава чланове/це Сталне комисије у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема одлуке о именовању.

Декан ће у року од 5 (пет) дана пошто од Сталне комисије прими уредан захтев утврдити и спровести одговарајуће мере које имају за циљ смањење контаката између подносиоца захтева и лица које је у захтеву наведено, до окончања поступка, водећи рачуна о поверљивости и заштити приватности и података о личности.

Уколико се пријава односи на декана, Стална комисија упућује захтев председнику Савета Факултета.

Чланови/це комисија и декан, или председник Савета Факултета у ситуацији прописаној ставом 4. овог члана, потписују изјаву о поверљивости приликом сваког поступка спречавања сексуалног узнемиравања и уцењивања.

Члан 24.

Након што Стална комисија прими и размотри сву документацију и записник Комисије у ужем саставу, а у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема документације, утврдиће да се сексуално узнемиравање/уцењивање десило, или да поступање које је пријављено не представља сексуално узнемиравање/уцењивање у складу са овим Правилником, или да не постоји довољно доказа да се сексуално узнемиравање/уцењивање десило.

Стална комисија доноси одлуку гласањем простом већином.

О поступку одлучивања Стална комисија води записник, који на крају поступка заједно са осталим списима из поступка доставља декану, или председнику Савета Факултета у ситуацији прописаној чланом 23. став 4, водећи рачуна о заштити података о личности и нарочито осетљивих личних података оштећене стране.

Стална комисија једном годишње доставља Наставно-научном већу извештај о раду који садржи број и врсте пријављених случајева, водећи рачуна о заштити података о личности и нарочито осетљивих личних података оштећене стране.

Члан 25.

Након што Комисија у ужем саставу прикупи чињенице и о налазима писаним путем обавести чланове/це Сталне комисије, Стална комисија се у року од 5 (пет) дана писано обраћа лицу које је наведено као извршилац сексуалног узнемиравања, односно уцењивања, упознаје га са пријавом и прикупљеним доказима и оставља му рок од 8 (осам) дана да се о томе писано изјасни.

Члан 26.

Уколико се у поступку утврди да је сексуално узнемиравање, односно уцењивање извршено од стране запосленог/е, Стална комисија предлаже, а декан предузима одговарајуће мере у складу са прописима којима се уређују радни односи и општим актима Факултета.

Уколико је узнемирање/уцењивање извршено према студенту/кињи од стране запосленог/запослене, запослени/а се изузима из свих облика рада са лицем које је претрпело узнемиравање/уцењивање.

Уколико је запослени/а истовремено и студент/киња, његова/њена одговорност за сексуално узнемиравање/уцењивање се утврђује у зависности од конкретне ситуације.

Мере које могу бити предузете према запосленом/ој који је извршио сексуално узнемиравање/уцењивање, у складу су са мерама које прописује чланом 23. Закона о спречавању злостављања на раду и члановима 101. и 102. Правилника о раду Филозофског факултета.

Уколико се у поступку утврди да је сексуално узнемиравање, односно уцењивање извршено од стране студента/киње, Стална комисија предлаже, а декан предузима одговарајуће мере у складу са прописима којима се уређује дисциплинска одговорност студената/киње.

Дисциплински поступак може да буде вођен и у случају злоупотребе права на заштиту, а у складу са важећим законским прописима и прописима Факултета.

Члан 27.

Никакве штетне последице неће трпети лице које је:

1. покренуло поступак заштите;
2. било сведок сексуалног узнемиравања;
3. охрабривало на покретање поступка заштите.

Члан 28.

Страна која није задовољна исходом поступка у ком је утврђено да пријављено понашање представља сексуално узнемиравање/уцењивање, не представља сексуално узнемиравање/уцењивање или да нема довољно доказа да се оно десило, може упутити захтев декану, или председнику Савета у ситуацији

прописаној чланом 23. став 4, за поновно разматрање одлуке коју је донела Стална комисија, у року од 15 (петнаест) дана од пријема одлуке.

Декан ће се у року од 15 (петнаест) дана од подношења захтева писаним путем одлучити о захтеву и одлуку Сталне комисије може да потврди или укине и врати Сталној комисији на поновно одлучивање. Уколико је захтев упућен председнику Савета сходно члану 23. став 4. овог Правилника, председник Савета враћа предмет Сталној комисији на поновно одлучивање.

Уколико страна у поступку није задовољна одлуком декана или одлуком Сталне комисије у поступку поновног одлучивања изјавити жалбу Савету према правилима општих правних аката Филозофског факултета, у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема одлуке.

Члан 29.

Поступци за утврђивање дисциплинске одговорности за понашање које се сматра сексуалним узнемиравањем и уцењивањем по овом правилнику или за злоупотребу права на заштиту који су започети пре ступања на снагу овог Правилника окончаће се према прописима по којима су започети, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог Правилника.

Поступци који не буду били окончани у року из става 1. овог члана окончаће се по одредбама овог Правилника.

Члан 30.

На питања од значаја за предмет овог Правилника, а која нису њиме уређена, сходно се примењују одредбе закона.

Члан 31.

Факултет и сви учесници у поступку обавезују се да се руководе принципима поверљивости и заштите приватности и података о личности.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 32.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли и интернет страници Факултета.

ОДСЕК ЗА ПРАВНЕ, КАДОВСКЕ И АДМИНИСТРАТИВНЕ ПОСЛОВЕ

Валентина Лепојевић Коларић
руководиља Одсека